

ЗАКОН¹
ЗА ДЕНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА
(Пречистен текст)

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се определуваат условите и постапката за враќање на имотот и видот, условите и постапката за давање надомест за имот одземен во корист на државата (во натамошниот текст: денационализација).

Член 1-а

Се враќа имот, односно се дава надомест за имот на физички лица и на верски храмови, манастири и вакафи одземени по 2 август 1944 година:

- 1) врз основа на прописите со кои е вршено општо одземање и ограничување на сопственоста;
- 2) врз основа на прописите за одземање на имот заради остварување на општокорисни цели, како и имот експроприран заради остварување на општо корисни цели, односно општ интерес ако не се исполнети условите за враќање на имотот според одредбите за експропријација и
- 3) без правна основа.

Член 1-6

Определени изрази од член 1-а на овој закон го имаат следново значење:

- (1) "верски храм" - христијанска црква и молитвен дом, исламска џамија и еврејска синагога и
- (2) "верски вакаф" - неотуѓив имот наменет за религиозни и хумани цели".

¹ Овој Закон е донесен од Собранието на Република Македонија на 21 април 1998 година и објавен е во "Службен весник на РМ" бр. 20 од 29 април 1998 година.

Изменет и дополнет е со Законот за изменување и дополнување на Законот за денационализација објавен во „Службен весник на Република Македонија“ број 31 од 20.04.2000 година, број 42 од 30.06.2003 година, број 44 од 06.04.2007 година и број 72 од 27.05.2010 година.

Со одлука на Уставниот суд на РМ, У.бр.120/99 од 10.03.1999 година, објавена во „Службен весник на РМ“ број 18/99 од 31.03.1999 година укинати се член 2, член 9 став 1 точка 5 и 6, член 11 став 1 во делот „на денот на влегување во сила на овој закон“, член 22 став 2, член 23, член 28 став 1 во делот „и ако со тоа не се нарушува градежната техничката и технолошката целина на претпријатието“ и став 2, член 29, член 34 став 2 во делот „и на нив не се пресметува камата,“ и член 38 од Законот за денационализација (“Службен весник на РМ” бр. 20 од 29 април 1998 година).

Со одлука на Уставен суд на РМ, У.бр. 10/2003 од 17.09.2003 година објавена во „Службен весник на РМ“ број 64/03 од 06.10.2003 година, укинат е дел од членот 22 - а став 1 точка 1.

Во „Службен весник на Република Македонија“ број 14//09 е објавено автентично толкување на членот 9 точка 3 од законот.

Имените, дополнувањата и одлуките се внесени во во овој пречистен текст.

Член 2²

Предмет на денационализација е имотот одземен по 2 август 1944 година врз основа на следниве закони и други прописи:

1) Закон за аграрна реформа и колонизација (“Службен лист на ДФЈ” број 64/45) и толкувањето на Законот (“Службен лист на ФНРЈ” број 16/46), Закон за потврда и измените на Законот за аграрна реформа и колонизација (“Службен лист на ФНРЈ” број 24/46), Закон за аграрната реформа и колонизација на територијата на Федерална Македонија (“Службен весник на ФМ” број 25/45, “Службен весник на НРМ” број 11/46, 3/48, 10/49, 32/57 и “Службен весник на СРМ” број 15/65);

2) Основен закон за постапуење со експроприраните и конфискуваните шумски поседи (“Службен весник на ФНРЈ” број 61/46) и Закон за регулирање товарите укнижени на недвижностите што преминале во сопственост на државата врз основа на Законот за аграрна реформа и колонизација и Основниот закон за постапуење со експроприраните и конфискуваните шумски поседи (“Службен лист на ФНРЈ” број 106/47);

3) Закон за национализација на приватните стопански претпријатија (“Службен лист на ФНРЈ” број 98/46 и 35/48) и задолжителните толкувања на Законот (“Службен лист на ФНРЈ” број 63/48 и 27/53);

4) Закон за уредуење сопственоста на земјишните поседи на сточарите кои се занимаваат со номадско сточарење, во врска со спроведувањето на аграрната реформа (“Службен весник на НРМ” број 4/46) и Закон за национализација на големите сточни поседи (“Службен весник на НРМ” број 11/48);

5) Закон за селско-стопанскиот земјишен фонд на општонародниот имот и за доделување земја на селскостопанските организации (“Службен лист на ФНРЈ” број 22/53, 52/53, 4/57 и 46/62 и “Службен лист на СФРЈ” број 10/65) и Закон за максимумот на обработлива земја што се остава на семејни задруги и земјоделски домаќинства на подрачјето на Социјалистичка Република Македонија (“Службен весник на СРМ” број 16/65);

6) Резолуција за осигурување на условите за проширување на станбениот фонд по градовите и градските општини (“Службен лист на ФНРЈ” број 23/53), Закон за национализација на наемните згради и градежното земјиште (освен одредбите кои се однесуваат на градежното земјиште) (“Службен лист на ФНРЈ” број 52/58) и задолжителните толкувања на Законот (“Службен лист на ФНРЈ” број 24/59, 24/61 и 1/63);

7) Закон за промет со земјишта и згради (“Службен лист на ФНРЈ” број 26/54, 19/55 и “Службен лист на СФРЈ” број 15/65 и 53/69) и Закон за промет со земјишта и згради (“Службен весник на СРМ” број 36/75, 41/75, 10/79 и 51/88) во однос на имотот што државата го одзела над дозволения максимум и

8) Закон за деловните згради и деловните простории (“Службен весник на СРМ” број 36/75) во однос на имотот што државата го одзела над дозволения максимум.

² Со одлука на Уставниот суд на РМ, У.бр. 120/99 од 10.03.1999 година, објавена во „Службен весник на РМ“ број 18/99 од 31.03.1999 година укинати е член 2

Член 3

Предмет на денационализација е и имотот што државата го презела како голем имот, односно како вишок на имот за предавање на управување согласно со членот 6 ставови 1 и 2 од Законот за постапување со имот којшто сопствениците морале да го напуштат во текот на окупацијата и имотот кој им е одземен од страна на окупаторот и неговите помагачи (“Службен лист на ДФЈ” број 36/45), односно членовите 3, 5, 10 и 11 од Законот за потврда и измени на Законот за постапување со имот којшто сопствениците морале да го напуштат во текот на окупацијата и имотот кој им е одземен од страна на окупаторот и неговите помагачи (“Службен лист на ФНРЈ” број 64/46).

Предмет на денационализација е и имотот: отстапен со изјава на волја дадена под закана и присилба и тоа за земјиште до денот на влегување во сила на прописите за аграрна реформа и колонизација, за стопанските објекти до денот на влегувањето во сила на прописите за национализација на приватните стопански претпријатија и за згради и делови од згради до денот на влегувањето во сила на прописите за национализација на наемните згради и градежното земјиште.

Член 4

Одредбите од овој закон се применуваат и кога имотот е одземен со конфискација изречена за казниви дела до влегување во сила на Кривичниот законик (“Службен лист на ФНРЈ” број 13/51), освен за дела на воени злосторства кога воените злосторници се верификувани од меѓународната комисија на Обединетите нации.

При враќање на имот, односно давање на надомест за имот според одредбите на овој закон одземен со конфискација, кога се исполнети условите од став 1 на овој член, не се зема предвид имотот кој од извршувањето на конфискацијата бил изземен согласно со членовите 6 и 29 од Законот за конфискација имотот и за извршување конфискацијата (“Службен лист на ДФЈ” број 40/45) односно членовите 4 и 26 од Законот за конфискација на имотот и за извршување на конфискација (“Службен лист на ФНРЈ” број 61/46).

Третите лица кои согласно со членовите 22 и 23, односно членовите 21 и 22 од законите наведени во став 2 на овој член не истакнале излачно барање во постапката за извршување на конфискација, или такво барање во таа постапка не им било уважено, имаат положба на барател според одредбите на овој закон, а ако не се живи, положба на барател имаат нивните наследници.

Барањето за преиначување и укинување на одлуката со која е изречена казна конфискација на имот се поднесува до надлежниот суд според живеалиштето на осудениот во време на осудата во рок од три години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Кон барањето од ставот 4 на овој член се приложува одлуката со која е изречена казната конфискација на имот во оригинал или во службено заверен препис.

По барањето од ставот 4 на овој член судот ќе постапи согласно со членот 389 од Законот за кривичната постапка, така што оцената дали се

исполнети условите за укинување на казната конфискација утврдени со став 1 на овој член ќе ја изврши врз основа на одлуката приложена согласно со ставот 5 на овој член и ќе ја преиначи со пресуда правосилната одлука, кога конфискацијата е изречена како споредна казна, односно ќе ја укине правосилната одлука, кога конфискацијата е изречена како единствена казна.

Правосилната судска одлука за укинување односно преиначување на одлуката за конфискација е основа за поведување на управна постапка за денационализација согласно со одредбите на овој закон.

По барањето од став 4 на овој член, судот е должен да донесе одлука најдоцна во рок од три месеци по поднесувањето на барањето.

Членот 4 од Законот за денационализација претставува проширување на опсегот на денационализацијата од членовите 2 и 3, и на имот кој е национализиран врз основа на одлука или во постапка на кривичниот суд, кога е изречена или спроведена казната конфискација на имотот пред влегувањето во сила на Кривичниот законик од 1951 година.

Ставот 1 од Законот, заедно со ставот 2, го даваат основот за враќање на национализираниот имот со исклучување: повторувањето по член 389 од Законот за кривичната постапка е дозволено за сите кривични дела, освен за кривичните дела кои што претставуваат воено злосторство или што за последица имале: смрт, тежки телесни повреди, тежки насилства, разурнување или оштетување на туѓ имот од поголем обем, експлозија, акт на тероризам и кражба, разбојништво или разбојничка кражба. Значи, доколку конфискацијата била изречена за такви кривични дела, надлежниот суд ќе го отфрли барањето.

Покрај горната одредба, во став 3 од членот 4 на Законот за денационализација е предвидено уште едно исклучување во неговата примена. Овде, исклучувањето се однесува на имот, којшто бил изземен во времето на изрекувањето на казната. Така, уште со членовите 6 од Законот за конфискација имотот и за извршување конфискацијата (“Службен лист на ДФЈ” број 40/45) и член 4 од Законот за конфискација на имотот и за извршување на конфискација (“Службен лист на ФНРЈ” број 61/46) било предвидено изземање од конфискацијата. Со двете одредби (кои меѓусебно се разликуваат незначително во употребената терминологија) се изземаат: 1) предметите за лична употреба и предмети на покуќнина кои што се неопходни за живот на осудениот и неговото најблиско семејство, како алишта, облека, обувки, садови, мебел; 2) алати (“орудија”) од сите видови кои на осудениот му се неопходни за вршење занаетчиска дејност или друго самостојно или полусамостојно занимање, ако осудениот со судска одлука не е лишен од правото да врши таква работа и занимање; 3) окуќница - минимум земјишен посед (“жив и мртов инвентар”) со зградите за живеење и стопанство, неопходни на осудениот и неговото најблиско семејство за одржување на ситно селско стопанство без употреба на туѓа работна сила; 4) храна и огрев за лична употреба и неговото блиско семејство за четири месеци; 5) парична сума за осудениот и за секој член од неговото блиско семејство, која не може да ја премине средната тромесечна “надница” на работник од истото место.

И во двата закони е предвидено во случај на конфискација на куќа во градот во која живее осудениот со своето поблиско семејство, да му се обезбеди живеалиште било во конфискуваната, било во некоја друга куќа.

Исто така е дефинирано дека под блиска фамилија-семејство се подразбираат брачниот другар и децата на осудениот ако живеат со него во заедничко домаќинство.

Од друга страна, со одредбите од член 29 од Законот за конфискација имотот и за извршување конфискацијата (“Службен лист на ДФЈ” број 40/45), е предвидено Народниот околиски суд на молба на осудениот да изврши соодветни исправки со земање предвид на сите факти, доколку при спроведувањето на конфискацијата, пред донесувањето на тој Закон, е постапено спротивно на членот 6, и блиското семејство останало без ништо.

Произлегува дека имотот на кој се однесуваат цитираните одредби, и според тогашните прописи не бил национализиран поради неговото изземање, па нема основа да се враќа она што не е ни одземено, или дека постоеле законски корективи и можности тие да се искористат.

Одредбата од став 4 од членот 4 на Законот за денационализација го проширува опсегот на легитимацијата за барање на одземените имоти со казната конфискација, бидејќи ги опфаќа лицата што имале излачни права врз конфискуваниот имот на осудениот, во моментот на изрекувањето на казната.³

За одредување на месната надлежност за постапување по барањето за повторување на постапката примарно е живеалиштето на осудениот во време на донесената пресуда со која е изречена конфискација на имотот.

Рокот во кој може да се поднесе барање за повторување на кривичната постапка е рестриктивен: 1 година од влегувањето во сила на Законот за денационализација. Според член 69, истиот влегува во сила осмиот ден од објавувањето во “Сл. весник на РМ” (објавен е на ден 29 април 1998 година), што значи дека се применува од 7 мај 1998 година, па правото за поднесување на барање за повторување на кривичната постапка може да се користи само до 7 мај 1999 година. После овој рок барањето не може да се поднесе зошто надлежниот суд ќе го отфрли како неблагоприятно.

Одлуката што треба да се достави до судот треба да има клаузула на правосилност или кон неа да биде приложена одлуката на повисокиот суд со која првостепената пресуда станала правосилна.

Ставот 7 од член 4 на Законот за денационализација повикува да се примени членот 389 од Законот за кривичната постапка, кој ги содржи одредбите за “неправо” повторување на постапката.

Според тие одредби од ЗКП, правосилната пресуда може да се преиначи без повторување на кривичната постапка ако:

1) во две или повеќе пресуди против истиот осуден правосилно се изречени повеќе казни, а не се применети одредбите за одмерување на единствена казна за дела во стек;

2) при изрекувањето на единствена казна со примена на одредбите за стек е земена како утврдена казната што е веќе опфатена во казната изречена според одредбите за стек во некоја поранешна пресуда и

³ За легитимацијата види член 11 од овој закон и член 388 од Законот за кривичната постапка.

3) правосилната пресуда со која за повеќе кривични дела е изречена единствена казна не би можела во еден дел да се изврши поради амнестија, помилување или од други причини.

Карактеристично е за сите точки што се однесуваат на случаите каде што: се применети, требало да се применат или не можат да се спроведат или извршат одредбите за изрекување единствена или споредна казна, и што во сите недостасува изречен правен основ за укинување на мерката конфискација на имотот.

Меѓутоа точката 3 од член 389 од ЗКП содржи можност за преиначување на правосилната пресуда со која е изречена единствената казна која не би можела во еден дел да се изврши поради амнестија, помилување или од други причини.

Под други причини би можеле да се подведат одредбите од член 1, 2 и 3 од Законот за денационализација со кои се налага враќање на имотот одземен од страна на државата, во корист на осудениот. Со тоа, казната конфискација на имотот иако била изречена и извршена, е дефинирана како спротивна на позитивниот правен поредок, неодржлива, и треба да се укине, а имотот да се реституира.

Тоа значи дека при одлучувањето за барањето за повторување на кривичната постапка, кривичниот совет од член 22 став 6 од Законот за кривичната постапка, би требало да се ограничи само на испитување на околностите дали мерката конфискација на имотот е изречена за кривичните дела од членот 4 став 1 и 2 од Законот за денационализација.

Ако пак се навратиме повторно на одредбите од член 389 од ЗКП, се забележува дека во сите три точки како услов за повторувањето се налага постоење на најмалку 2 пресуди или казни. Се поставува прашање: што ако казната конфискација е изречена во една пресуда и за едно кривично дело? Наизглед тука ЗКП се јавува како леџ специјалис, па барањето за повторување на кривичната постапка би било неосновано. Но, не треба да се заборави дека конфискацијата и денационализацијата се категории кои во контекст на сегашноста се опфатени само со Законот за денационализација, па овој закон е леџ специјалис а одредбите од ЗКП во точката 3 од член 389 (... или од други причини) се јавуваат како леџ генералис.⁴

Вака гледано, во случај да се исполнети условите за повторување на постапката според одредбите од член 4 ст.1 и 2 од Законот за денационализација, без оглед за колку одлуки или кривични дела е изречена конфискацијата, следува да се донесе пресуда со која поранешната пресуда се укинува ако конфискацијата била единствена казна, или да се преиначи во делот за изречената мерка конфискација ако била изречена како споредна казна.

Според став 8 од членот 4, правосилната судска пресуда со која е укината поранешната пресуда односно преиначена мерката конфискација на имотот е основ да се започне постапката за враќање на одземениот имот,

⁴ На ваков заклучок индиректно упатуваат и д-р. Јован Проевски и Миле Крцковски во “Коментарот на ЗКП” (“Академик” Скопје 1997 година, стр.417): “Овој член (389 од ЗКП), се однесува на таканареченото неправо повторување на кривичната постапка. Во случаите наведени во оваа одредба, не се работи толку за одмерување на нова казна, туку повеќе за пресметување односно за утврдување на височината на казната, според определени правила, па поради тоа постои можност, што е и оправдано, за поедноставна процедура од онаа што важи за редовното повторување на постапката. Ако некоја повреда на законот е можно да се исправи со посебно правно средство предвидено за отстранување на повредите на законот во правосилните судски одлуки и во судската постапка што претходи на тие правосилни одлуки - тоа вонредно правно средство е повторување на кривичната постапка”.

пред Министерството за финансии - Управата за имотно-правни работи, што го означува почетокот на управната постапка.

Во практиката, има случаи подносителите на барањето за повторување на кривичната постапка истовремено да постават и барање за ослободување од плаќањето на судските такси, повикувајќи се на член 15 од Законот за денационализација. Тука се испушта од вид дека со барањето за повторување на постапката од член 4 не започнува постапката за денационализација, туку започнува повторувањето на кривичната постапка, во која се применуваат одредбите за трошоци на кривичната постапка - чл. 88 до 95 од ЗКП и Законот за судски такси.

Член 5

Лицата од членот 11 на овој закон кои според одредбите на овој закон имаат право да бараат враќање на имот, односно давање на надомест можат во рок од пет години по неговото влегување во сила да бараат враќање на имот или плаќање на надомест според одредбите на овој закон од:

1) секое лице кое според членот 3, односно членот 13 став 1 од законите наведени во членот 3 од овој закон не го предало на државата нивниот имот како имот на присилно отсутните лица, на што било должно независно од начинот како тој имот го стекнало во сопственост или во посед и

2) свој близок роднина, односно наследник кој нивен имот добил на управување, односно наследство, а не влегува во кругот на лицата кои според одредбите на овој закон имаат право да бараат враќање на имот, односно плаќање на надомест, кога такво право имаат наследниците на поранешниот сопственик.

Член 6

Предмет на денационализација не е имот:

1) одземен според Законот за ревизија на доделување земја на колонистите и аграрните интересенти во Народна Република Македонија и во Автономната Косовско-Метохиска област;

2) одземен по основа на губење државјанство по сила на закон или врз основа на правосилна пресуда и

3) за кој е склучена меѓудржавна спогодба (договор) за обештетување за одземен имот.

Предмет на денационализација не се предмети и објекти од особено културно и историско значење и природни реткости определени со закон.

Член 7

Не се враќа во сопственост поради постоење на јавен интерес, а се дава надомест за:

(1) имот кој по одземањето според закон станал добро во општа употреба, и тоа: јавни плоштади, улици, сообраќајници, паркови, јавно -сообраќајни површини и други објекти на комунална инфраструктура;

(2) имот кој се користи и е во функција за потребите на одбраната и безбедноста на Република Македонија;

(3) неизградено градежно земјиште на кое според урбанистичкиот план е предвидена изградба на објекти од точките 1 и 2 на овој член и на други објекти од јавен интерес и

(4) имот кој по одземањето се користи за вршење на дејности од јавен интерес утврден со закон

Член 8

Враќањето и надоместот за одземен имот се врши без право на надомест на обична штета и надомест за испуштена корист.

Член 9

Не се враќа во сопственост, а се дава надомест за:

1) имот кој по одземањето според закон станал добро во општа употреба и тоа: јавни плоштади, улици, сообраќајници, паркови, јавно-сообраќајни површини и други објекти на комунална инфраструктура;

2) имот на кој до денот на влегувањето во сила на овој закон право на сопственост стекнало друго физичко или правно лице со правно дело или одлука на надлежен орган;

3) национализиран сточен фонд (стада овци, кози, крупен добиток и друг сточен фонд);⁵

4) имот кој се користи и е во функција за потребите на одбраната и безбедноста на Република Македонија;

5) имот даден од државата под концесија и

6) имот што се користи во јавно здравствените установи и установи за социјална и детска заштита и државното образование (училишта, амбуланти и болници).

По исклучок од точката 2 на став 1 од овој член не се дава надомест за имот стекнат со правно дело до влегувањето во сила на прописите за постапување со имотот којшто сопствениците морале да го напуштат и имотот кој им е земен од страна на окупаторот и неговите помагачи, согласно со членот 3 од овој закон, а сопственикот на имотот има право да бара од лицето кое на денот на влегувањето во сила на тие прописи било држател на неговиот имот, односно неговите правни наследници да му го врати имотот или да му плати надомест за истиот, а ако сопственикот не е жив, тоа право го имаат неговите наследници.

Барањето од ставот 2 на овој член може да се поднесе во рок од пет години по влегувањето во сила на овој закон.

Член 9-а

Не се враќа во сопственост, а се дава надомест за имот на кој до денот на влегувањето во сила на овој закон право на сопственост стекнало друго физичко или правно лице со правно дело или одлука на надлежен орган и

⁵ Автентично толкување: „Одредбата на членот 9 точка 3 од Законот за денационализација треба да се толкува така што не се враќа во сопственост поради постоење на јавен интерес, а се дава надомест за неизградено градежно земјиште на кое според урбанистичкиот план кој бил во сила во моментот на поднесување на барањето за денационализација, е предвидена изградба на објекти од точките 1 и 2 на овој член и на други објекти од јавен интерес.

(1) национализиран сточен фонд (стада овци, кози, крупен добиток и друг сточен фонд).

Член 10

Начинот и постапката за утврдување на вредноста на имотот во државна сопственост кој е предмет на денационализација, со пропис ја определува Владата на Република Македонија.

Член 11

Право да поднесе барање за денационализација има поранешниот сопственик, односно лицата кои се негови наследници на денот на влегување во сила на овој закон,⁶ според прописите за наследување (барател).

Барател во смисла на ставот 1 на овој член е лице кое на денот на влегувањето во сила на овој закон е државјанин на Република Македонија.

Член 11-а

Барателите од член 11 на овој закон имаат право да поднесат барање за прогласување на наследници на правото за денационализација на имотот одземен од нивните претходници кој според одредбите на овој закон се враќа или за кој се дава надомест.

Кон барањето од став 1 на овој член се приложува актот за одземање на имотот од поранешниот сопственик, како и извод од матичната книга на умрените за поранешниот сопственик, односно правосилно решение за прогласување на наследници ако такво решение било донесено порано, кои се доставуваат во оригинал или во службено заверен препис. Прогласувањето на наследниците и утврдувањето на нивните наследнички делови на правото за денационализација, како и на други права и обврски кои за барателите на денационализација произлегуваат од одредбите на овој закон, се врши според прописите за наследување. Прогласувањето на наследниците се врши врз основа на актот за одземање од став 2 на овој член. При донесувањето на решението за прогласување на наследници сообразно се применува одредбата од член 52 став 1 точки 1 до 3 и 6 до 8 на овој закон, а постапката за прогласување на наследниците се спроведува според прописите на вонпарничната постапка. Судот е должен решение по барање за прогласување на наследници согласно со став 1 од овој член да донесе во рок од два месеци по приемот на барањето, освен кога повикувањето на наследниците се врши со оглас и кога наследничките изјави треба да ги дадат пред друг суд или во странство.

Правосилното решение за прогласување на наследници се приложува кон доказите и во форма предвидени во член 47 ставови 3 и 4 на овој закон

Член 12

⁶ Со одлука на Уставниот суд на РМ, У.бр. 120/99 од 10.03.1999 година, објавена во „Службен весник на РМ“ број 18/99 од 31.03.1999 година укинат е член 11 став 1 во делот „на денот на влегување во сила на овој закон“

По барање за денационализација одлучува министерот за финансии: Министерот за финансии може да формира една или повеќе комисии за одлучување по барањата за денационализација (орган за денационализација)

Член 13

Во постапката за денационализација се применуваат одредбите на Законот за општа управна постапка доколку со овој закон поинаку не е определено.

Член 14

Во постапката за денационализација правна заштита на имотните права и интереси на Република Македонија врши Јавното правобранителство на Република Македонија.

Член 14-а

Постапката на денационализација е итна.

Органот за денационализација е должен барањата за денационализација да ги земе во работа по редот како што ги примил, освен ако сложеноста на случајот или посебни околности налагаат поинаку да се постапи.

Член 15

Во постапката за денационализација не се плаќаат такси.

II. ВРАЌАЊЕ ВО СОПСТВЕНОСТ

Член 16

Недвижност се враќа во сопственост во целост или дел во состојба во која што се наоѓа на денот на влегувањето во сила на овој закон.

Недвижност се враќа како дел, кога не е можно целосно враќање, кога со тоа се согласил барателот и доколку е тоа возможно, ако со друг закон поинаку не е определено.

Член 17

За недвижност чија вредност по одземањето е зголемена, на барателот му се понудува по следниов приоритет:

- (1) враќање во сопственост на недвижноста до колку барателот ја плати разликата за зголемената вредност на недвижноста;
- (2) воспоставување сопственички дел до висината на првобитната вредност на недвижноста и
- (3) давање надомест.

Разликата во вредноста на недвижноста од став 1 точка 1) на овој член барателот е должен да ја плати во рок од една година од правосилноста на решението за денационализација

Член 18

Недвижноста чија вредност по одземањето е намалена се враќа во сопственост со давање надомест за разлика за намалената вредност на недвижноста.

Разликата на вредноста од став 1 на овој член државата е должна да ја надомести на начин предвиден со одредбите од овој закон.

Член 19

Кога се враќа недвижноста во сопственост, помошните и на нив слични простории и објекти, како и прирастоците и споредните предмети ја делат судбината на недвижноста.

Член 20

Имот вратен во сопственост се предава во владение по исполнување на условите утврдени во правосилното решение за денационализација.

Предавањето на имот што се враќа во сопственост ќе го изврши органот за денационализација по барање на барателот согласно со ставот 1 на овој член.

Ако имотот вратен во сопственост е во владение на корисник, тој е должен на барателот да му го предаде имотот согласно со ставот 1 на овој член во присуство на органот за денационализација, а во случај на договор меѓу барателот и корисникот нема да се спроведе административно извршување во управна постапка.

Ако баратели се повеќе наследници на поранешниот сопственик, органот за денационализација ќе го предаде имотот на чување на доверливо лице кое може да биде еден од можните наследници или друго лице кое ќе го определат мнозинството од можните наследници. За оваа мерка органот за денационализација ќе го извести надлежниот суд согласно со Законот за вонпроцесна постапка.

Ако предавањето во владение не е извршено согласно со ставот 1 на овој член на барателот му следува закупнина до денот на предавање во владение, во висина вообичаена за тој вид имот и за месноста во која тој имот се наоѓа, која паѓа на товар на корисникот на имотот кој не го предава во владение.

Корисникот на посеано, односно насадено земјоделско земјиште има право да ги собере плодовите за што може да бара предавањето на земјиштето во владение да се одложи најдоцна за 12 месеци од исполнувањето на условите од ставот 1 на овој член, ако поинаку не се договори со барателот.

Член 21

Кога се враќа во сопственост недвижноста издадена во закуп во поглед на престанокот на закупот и закупнината се применуваат прописите на облигационото право што се однесуваат на оттуѓување на закупен предмет, доколку со овој закон поинаку не е определено.

Член 22

Земјиштето кое на денот на влегување во сила на овој закон е земјоделско земјиште, шуми, шумско земјиште, пасишта и утрини се враќа во сопственост.

Кога се враќа во сопственост земјоделско земјиште, шуми, шумско земјиште, пасишта и утрини во состав на комплекси се стекнува право на сосопственост врз земјиштето со државата.⁷

Член 22-а

Кога не е реализирана целта заради која било одземено земјоделското земјиште, како и кога била реализирана целта заради која било одземено земјоделско земјиште, кое при поднесување на барањето за денационализација е градежно неизградено земјиште, барателот може да бара:

(1) враќање на земјиштето во сопственост ако ја плати разликата меѓу надоместот што за одземеното земјиште му следува определен според член 31 став 2 од овој закон и вредноста на градежното земјиште утврдена врз основа на прописите за определување на вредноста на градежното земјиште;⁸

(2) да му се даде ново земјоделско земјиште од ист вид, површина и бонитет како одземеното и

(3) да му се даде надомест согласно со одредбите на овој закон.

Член 22-б

Градежно земјиште се враќа во сопственост:

(1) на лице кое на денот на одземањето на сопственоста врз градежното земјиште било сопственик на градба изградена на тоа земјиште, а му е признаено право на користење врз тоа градежно земјиште и

(2) кога не е реализирана целта заради која било одземено градежно земјиште, како и кога била реализирана целта заради која било одземено градежно земјиште, а тоа при поднесувањето на барањето за денационализација претставува градежно неизградено земјиште.

Член 22-в

Станбени згради и станови се враќаат во сопственост.

Член 22-г

Имот даден од државата под концесија се враќа во сопственост. Предавањето во владение на имотот од став 1 на овој член на лицето на кое му се враќа во сопственост ќе се изврши по истекот на концесискиот рок.

Лицето на кое му се враќа во сопственост имотот даден под концесија, има право на надомест до предавањето на имотот во негово владение во износ утврден со концесискиот акт, односно договор за концесија.

Член 23⁹

⁷Со одлука на Уставниот суд на РМ, У.бр. 120/99 од 10.03.1999 година, објавена во „Службен весник на РМ“ број 18/99 од 31.03.1999 година укинат е член 22 став 2 од Законот за денационализација (“Службен весник на РМ” бр. 20 од 29 април 1998 година).

⁸ Дел од членот 22 - а став 1 точка 1 е укинат со одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.10/2003 од 17.09.2003 година објавена во „Службен Весник на Република Македонија“ број 64 од 6 октомври 2003 година

⁹ Со одлука на Уставниот суд на РМ, У.бр. 120/99 од 10.03.1999 година, објавена во „Службен весник на РМ“ број 18/99 од 31.03.1999 година укинат е член 23 од Законот за денационализација (“Службен весник на РМ” бр. 20 од 29 април 1998 година).

Се враќаат во сопственост станбени згради и станови во кои не живеат носители на право на користење, како и станбени згради и станови во кои живеат носители на право на користење, а кои имаат станбена зграда или стан во сопственост, со денот на влегување во сила на овој закон.

Станбени згради и станови во кои живеат носители на право на користење, а немаат станбена зграда или стан во сопственост не се враќаат во сопственост, а поранешните сопственици имаат право на надомест според одредбите на овој закон.

Член 24

Деловни згради и деловни простории се враќаат во сопственост ако со овој закон поинаку не е определено.

Член 25

Движен предмет се враќа во сопственост ако постои и може да се идентификува, освен ако поинаку не е определено со закон.

Член 26

За одземен имот кој се наоѓал во претпријатие трансформирано според прописите за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, Агенцијата на Република Македонија за трансформација на претпријатијата со општествен капитал врз основа на правосилно решение за денационализација, во рок од 30 дена од презентирањето ги предава во барателот во сопственост акциите, уделите и недвижностите во висина на резервираните дел кои со договор се пренесени на Агенцијата како и закупнината и другите погодности, намалени за трошоците, односно акциите, уделите и дивидентите што произлегуваат од нив во согласност со членовите 38 став 3 и 39 став 1 од Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал.

Барателот има право да бара разлика, доколку со тоа што му е вратено согласно со ставот 1 на овој член не остварил надомест определен со членот 31 став 2 од овој закон.

Разликата од ставот 2 на овој член ќе биде надоместена согласно одредбите за надомест од овој закон.

Член 27

Барателот има право на надомест според одредбите на овој закон и во случаите кога тој не поднел барање во постапката за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, односно кога во таа постапка поднел барање, но не можел да биде намирен, како и кога одземениот имот не постои.

Член 28

Кога не е извршена трансформација на претпријатие со општествен капитал се враќа во сопственост недвижност или друго средство за кое е поднесено барање за денационализација, ако во времето на поднесувањето на барањето претпријатието располага со нив доколку барателите не се договорот поинаку, за да не се наруши градежната, техничката и технолошката целина на претпријатието.

Дали се нарушува градежната, техничката и технолошката целина на претпријатието од ставот 1 на овој член е претходно прашање кое се разрешува во посебна постапка меѓу барателот за денационализација и претпријатието, договорно или во случај на спор пред надлежен суд.¹⁰

Член 29¹¹

За одземен имот што се наоѓа во претпријатие под стечај, како и за имот кој се наоѓал во претпријатие на кое е спроведен стечај, на барателот му припаѓа надомест согласно со членот 31 став 2 на овој закон.

Член 30

Во вредноста на имотот од членовите 26, 27 и 28 на овој закон не се засметува вредноста на деловите од претпријатието кои се припоиле кон него по извршеното одземање, како и вредноста на градежното земјиште на кое се изградени објекти на претпријатието.

III. НАДОМЕСТ

Член 31

Надомест се дава за имот кој не се враќа, како и кога имотот не се враќа затоа што престанал да постои.

Надомест во смисла на став 1 од овој член се определува според состојбата на имотот во моментот на одземањето, согласно со Уредбата за процена на вредноста и утврдување надомест за денационализиран имот што ја донесува Владата на Република Македонија.

Член 32

За имот од член 31 став 1 на овој закон како надомест се дава:

- (1) друг имот од ист вид во сопственост на државата и
- (2) акции и удели во сопственост на државата.

Кога надоместот не се дава согласно со став 1 од овој член, надомест за имот од член 31 став 1 на овој закон се дава во вид на обврзници.

Член 33

Во случаите кога за одземена недвижност која денес не постои, во надомест е дадена друга недвижност, тогаш како надомест се смета дадената недвижност.

¹⁰ Со одлука на Уставниот суд на РМ, У.бр. 120/99 од 10.03.1999 година, објавена во „Службен весник на РМ“ број 18/99 од 31.03.1999 година укинат е член 28 став 2 од Законот за денационализација (“Службен весник на РМ” бр. 20 од 29 април 1998 година).

¹¹ Со одлука на Уставниот суд на РМ, У.бр. 120/99 од 10.03.1999 година, објавена во „Службен весник на РМ“ број 18/99 од 31.03.1999 година укинат е член 29 од Законот за денационализација (“Службен весник на РМ” бр. 20 од 29 април 1998 година).

Член 34

За надоместот кој се дава во вид на обврзници Република Македонија издава обврзници.

Обврзниците гласат во цврста валута со камата.

Издавањето на обврзниците се врши со посебен закон.

Предметот на обврзниците е слободен и не подлежи на плаќање данок на промет.

Член 35¹²

Содржината, формата и текстот на обврзниците ги пропишува министерот за финансии.

Член 36¹³

Обврзниците се издаваат во две серии и тоа како серија “А” и серија “Б”.

Корисникот на надоместот самостојно се определува дали надоместот ќе го земе во обврзници од серијата “А” или во обврзници од серијата “Б”.

Корисникот на надоместот за кој веќе се резервирани акции или удели согласно со Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал првенствено се намирава од обврзниците од серија “А”.

Член 37¹⁴

Кога надоместот се зема во обврзници од серија “А” во тој случај надоместувањето ќе се врши во висина од 100% од утврдениот надомест.

Член 38¹⁵

Кога надоместот се зема во обврзници од серија “Б” во тој случај надоместувањето ќе се врши во висина од 60% од утврдениот износ на надомест, но не повеќе од денарска противвредност од 100.000 ДЕМ.

Член 39

Обврзниците можат да се употребуваат:

– за акции и удели на претпријатијата кои ги поседува Агенцијата на Република Македонија за трансформација на претпријатијата со општествен капитал;

¹² Членот е бришан со Законот за изменување и дополнување на Законот за денационализација објавен во „Службен весник на Република Македонија“ број 31 од 20.04.2000 година

¹³ *ibidem*

¹⁴ *ibidem*

¹⁵ Со одлука на Уставниот суд на РМ, У.бр. 120/99 од 10.03.1999 година, објавена во „Службен весник на РМ“ број 18/99 од 31.03.1999 година укинат е член 38 од Законот за денационализација (“Службен весник на РМ” бр. 20 од 29 април 1998 година).

– за акции и удели на претпријатијата кои се резервирани за поранешните сопственици согласно со Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал;

- за плаќање на побарувања пренесени со закон на Агенцијата на Република Македонија за управување со средства.

– за купување на државен имот кој е понуден на продажба и за чиј откуп е предвидена можност за плаќање со државни обврзници

– за купување на акции и удели на државен капитал во процесот на

– неговата приватизација;

– за плаќање на надомест на концесија на државен имот;

– за купување или плаќање на закуп на државен имот;

– за плаќање на обврски кои произлегуваат од овој закон и

– за друг еквивалент на сопственост определен со закон.

Отплатата на обврзниците од серијата “А” застарува во рок од десет години од денот на издавањето на обврзниците.

Член 40

Отплатата на обврзниците се врши во денари со среден курс на Народна Банка на Република Македонија на денот на плаќањето.

Отплатата на обврзниците од став 1 на овој член ќе се врши почнувајќи од 2003 година

Член 41

Средствата за отплата на годишните рати од обврзниците се обезбедуваат од:

1) дел од средствата што се остваруваат со трансформација на претпријатијата со општествен капитал;

2) средствата од продажба на имот на Република Македонија кои со друг закон не се определени за друга намена;

3) средствата остварени од закуп на државен имот ако со друг закон не се определени за друга намена;

4) средствата што се остваруваат според одредбите од овој закон (надомест за вратен имот, надомест за зголемена вредност на вратен имот и данок на наследство);

5) дел од средствата на Буџетот на Република Македонија и

6) други приходи утврдени со закон.

Член 42

Средствата од членот 41 на овој закон се прибираат во Буџетот на Република Македонија, ако со овој закон поинаку не е определено.

Член 43

Прибирањето, исплатата и евиденцијата на средствата од членот 42 на овој закон го врши Министерството за финансии, ако со овој закон поинаку не е определено.

Член 44

Работите на евидентирањето на обврзниците и пресметувањето и сервисирањето на отплатата на обврзниците, во име и за сметка на Република Македонија може да се доверат и на друг од Владата овластен правен субјект за работи со хартии од вредност во Република Македонија кој ќе понуди поповолни услови.

Договор за вршење на работите од ставот 1 на овој член во име и за сметка на Република Македонија склучува министерот за финансии.

IV. ПОСТАПКА

Член 45

Постапката за денационализација се поведува на предлог од барателот (барање), ако со оној закон поинаку не е определено.

Ако барање од став 1 на оној член поднесува барател кој не е прогласен за наследник, органот за денационализација ќе го упати барателот да поднесе барање за прогласување на наследник до надлежниот суд.

Кога за една иста недвижност, еден или повеќе движни предмети се поднесени барања од повеќе поранешни сопственици, или од повеќе наследници на еден, односно повеќе поранешни сопственици, по сите барања се води една постапка и се донесува едно решение за денационализација.

Член 46

Барањата се поднесуваат до органот за денационализација.

Барањата кои се однесуваат на недвижен имот се поднесуваат до органот за денационализација на подрачјето каде што се наоѓал тој имот во време на одземањето.

Барањата кои се однесуваат на движен имот се поднесуваат до органот за денационализација на подрачјето каде што се наоѓало живеалиштето на поранешниот сопственик во време на одземањето на тој имот.

Член 47

Барањето од членот 45 на овој закон се поднесува на образец што го пропишува министерот за финансии.

Образецот од ставот 1 на овој член особено треба да содржи податоци за имотот за кој се бара враќање, замена, односно плаќање на надомест, правна основа за одземањето, како и за видот и начинот на враќањето .

Кон барањето од ставот 1 на овој член се поднесува:

- 1) актот за одземање на имотот;
- 2) доказ за државјанство на Република Македонија стекнато до денот на влегување во сила на овој закон и
- 3) доказ за сопственост на имотот ако од актот за одземање на имотот не може да се идентификува одземениот имот односно неговиот сопственик и тоа:
 - за недвижности-правото на сопственост се докажува со тапија, договор, пресуда и решение и
 - за движни предмети-писмени докази (договори за прибавување фактури и пресуди).

Актите од ставот 3 на овој член се поднесуваат во оригинал или во службено заверен препис.

Член 48

Ако актот за одземање на имотот и доказите за сопственост барателот не може да ги приложи, а тие се наоѓаат кај сегашниот корисник или кај друг орган, односно организација, органот за денационализација ќе ги прибави од нив по службена должност.

Сегашниот корисник, органот и организацијата од ставот 1 на овој член се должни на органот за денационализација да му ја достават соодветната документација која ја имаат во рокот определен од органот за денационализација.

Член 49

Барањата за денационализација се остваруваат само во управна постапка.

Барањата за денационализација во управна постапка можат да се поднесат до 31 декември 2007 година.

По истекот на рокот од пет години од денот на влегувањето во сила на Законот за денационализација, може да се бара давање на надоместок, а враќање на имот само ако нема правни и фактички пречки.

По истекот на рокот од ставот 2 на овој член, правото да се поднесе барање за денационализација престанува.

Органот за денационализација, односно судот по истекот на рокот од ставот 3 на овој член, за уваженото барање ќе определи надоместок, а ќе врати имот само доколку не настапиле правни или фактички пречки до денот на мериторното одлучување.

Член 50

Кога според одредбите на овој закон е признаено право на избор, барателот е должен изборот да го изврши пред донесувањето на решението за денационализација, во рок што ќе му го определи органот за денационализација.

Ако барателот, односно барателите не го извршат изборот во определениот рок, органот за денационализација приоритет ќе му даде на враќањето во сопственост.

Член 51

Решението за денационализација органот за денационализација е должен да го донесе најдоцна во рок од шест месеци од денот на поднесување на барањето, а во посложени случаи и по истекот на овој рок, но најдоцна шест месеци по решавањето на претходното прашање, ако со овој закон поинаку не е определено.

Решението од ставот 1 на овој член се донесува без одржување на расправа и сослушување на сведоци.

Примерок од решението за денационализација се доставува на барателот и јавниот правобранител.

Член 52

Решението за денационализација содржи податоци за:

- 1) поранешниот сопственик на кој му е одземен имотот, односно поранешните сопственици на кои им бил одземен имотот;
- 2) имотот што бил одземен и основот, односно актот на одземањето;
- 3) имотот што се враќа, односно надоместот што се дава;
- 4) лицата на кои им се враќа имотот, односно им се дава надоместот;
- 5) видот и начинот на давање надомест;
- 6) обврска на барателот во определен рок да плати зголемена вредност согласно со членот 17 став 2 од овој закон;
- 7) обврска на државата да му плати на барателот разлика за намалена вредност согласно со членот 18 став 2 од овој закон;
- 8) обврска на барателот да му се даде надомест според членот 26 од овој закон и
- 9) рокот за предавање на имотот што се враќа, односно обврска на корисникот на имотот да му го предаде имотот на барателот.

Правосилното решение од ставот 1 на овој член се доставува по службена должност до органот за јавни приходи и до органот за геодетски работи за евиденција во јавните книги, како основа за промена на правата на имотот, како и на институцијата која го наплатува надоместот за користење на градежно земјиште за утврдување обврска за плаќање на придонесот

Член 53

Во решението за денационализација се означува дека имотот му се враќа, односно надоместот му се дава на поранешниот сопственик (поранешните сопственици) односно на неговите (нивните) наследници.

Кога баратели се наследници на денационализација, решението за денационализација гласи на наследниците прогласени со правосилно решение за прогласување на наследници донесено согласно со одредбите на овој закон според наследничките делови утврдени со решението.

Член 54

Кога актот за одземање имот гласи на друго лице, а не на поранешниот сопственик за што во постапката за денационализација и двете странки поднеле барање за денационализација, и меѓу нив се појавил спор, органот за денационализација, пред да го донесе решението од членот 52 став 1 на овој закон, со заклучок ќе ја упати странката на која гласи актот за одземање на имотот да поведе парница пред надлежниот суд во определен рок.

Правосилната судска пресуда го обврзува органот за денационализација во поглед на лицето на кое му се враќа имотот, односно му се плаќа надомест.

Ако странката не ја поведе парницата во определениот рок на што била упатена согласно со ставот 1 на овој член, органот за денационализација решението за денационализација ќе го донесе согласно со актот за сопственост.

Член 55

Кога актот за одземање на имотот гласи на име на поранешен сопственик кој поднел барање за денационализација, а доказот за сопственост гласи на лице кое не поднело такво барање, со решението од членот 52 на овој закон ќе се врати имотот, односно ќе се определи да се плати надомест на барателот, односно на неговите наследници.

Со решението од ставот 1 на овој член не се задира во правото на трети лица со тужба пред надлежен суд да бараат лицата на кои им е вратен имотот или платен надомест ним да им го предадат вратениот имот односно да им го предадат исплатениот надомест во роковите предвидени со прописите за имотното право.

Член 56

Кога барателот е поранешен сопственик, односно негов наследник во постапката за денационализација може да се склучи спогодба-порамнување за враќање на имот, односно давање на надомест за целиот или за дел од имотот.

Порамнувањето од став 1 на овој член го склучуваат поранешниот сопственик, односно неговиот наследник и јавниот правобранител, а ако се враќа земјоделско земјиште согласно со член 22 од овој закон, односно недвижност или друго средство согласно со член 28 од овој закон, во склучувањето на порамнувањето учествуваат и корисниците на земјиштето.

Порамнувањето од ставот 1 на овој член е извршна исправа.

Член 57¹⁶

Против решението на органот за денационализација може да се изјави жалба до Владата на Република Македонија.

Член 58

Против решението на органот за денационализација може да се поведе управен спор.

Член 59

Кога е поднесено барање за имот од членот 3 став 1 на овој закон, а кон барањето не се поднесени ниту актот за одземање ниту докази за сопственост според членот 47 став 3 точки 1 и 3 од овој закон органот за денационализација, пред да го донесе решението од членот 52 став 1 на овој закон, со заклучок ќе го упати барателот во определен рок да поведе пред надлежниот суд парница за утврдување на постоење на правото на сопственост.

Ако во рокот определен согласно со ставот 1 на овој член барателот не поведе парница, органот за денационализација со решение ќе го одбие барањето за враќање на имот или за плаќање на надомест, а барателот може тоа барање да го истакне во тужба, ако не истекот рокот од членот 49 став 3 на овој закон и под условите предвидени во таа одредба.

Член 60

Правосилното решение за враќање на имот од членовите 52 и 55 став 1 на овој закон и порамнувањето за враќање на имот од членот 56 на овој закон,

¹⁶ Овој член е бришан со измените и дополнувањата на законот објавени во „Службен весник на Република Македонија“ број 72/10.

се основа за запишување на сопственоста во евиденцијата за правата на недвижностите.

Член 61

Во постапката за денационализација не се применуваат одредбите за враќање во поранешна состојба и за обнова на постапката.

Заинтересираните лица можат своите права спрема лицата на кои им е вратен имот или платен надомест според одредбите од овој закон да ги остваруваат со тужба пред надлежниот суд во рок од пет години по правосилноста на решението за денационализација.

Член 62

За поднесените барања за денационализација за донесените решенија и нивно извршување Министерството за финансии води посебна евиденција.

Министерот за финансии во согласност со министерот за правда ја пропишува формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата од став 1 на овој член.

Член 63

Владата на Република Македонија донесува Уредба за спроведување на постапката за денационализација.

IV-а ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ

Член 63-а

Предмет на денационализација се имотите на Евреите од Македонија кои своите имоти ги напуштиле со присилната депортација во фашистичките логори, а не го преживеале погромот и немаат наследници (член 5).

Член 63-б

Постапката за враќање на имотите, односно за плаќање на надомест за имотите од член 63-а органот за денационализација ја поведува по службена должност штом дојде до сознанија дека такви имоти постоеле. Во постапката од став 1 на овој член може да се вклучи Заедницата на Евреите во Република Македонија.

Ако по поведување на постапката од став 1 на овој член се појави наследник на поранешниот сопственик, кој го преживеал или не го преживеал погромот на Евреите од Македонија, кој наследник е државјанин на Република Македонија, може да поднесе барање согласно со член 45 од овој закон, а постапката ќе продолжи според одредбите од членовите 46 до 61 на овој закон.

Член 63-в

Вратениот имот, односно дадениот надомест од член 63-а на овој закон влегува во состав на Фондот на холокаустот на Евреите од Македонија.

Фондот од став 1 на овој член има својство на правно лице.

Фондот има свој статут на кој согласност дава Владата на Република Македонија.

Со Фондот управува управен одбор составен од еднаков број претставници определени од Владата на Република Македонија и од Заедницата на

Евреите од Република Македонија.

Седиштето на Фондот е во Скопје.

Член 63-г

Средствата од Фондот на член 63-в се наменети за изградба на дом на холокаустот на Евреите од Македонија.

Со статутот на Фондот се утврдуваат и другите цели и активности за одбележување на споменот на холокаустот на Евреите од Македонија. Со статутот на Фондот можат да се утврдат и другите извори на средства.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 64

Во период од пет години од денот на влегувањето во сила на овој закон заклучно со 7 мај 2003 година, не е дозволено располагање со имотот што е предмет на денационализација, како и искористување на таков имот со кој се создаваат обврски за барателот.

По истекот на периодот од ставот 1 на овој член, без оглед кога е поднесено барање за денационализација, располагањето со имотот што е предмет на денационализација како и искористување на таков имот со кој се создаваат обврски за барателот, е дозволено.

Склучените правни дела и дадените едностранни изјави на волја во периодот од ставот 1 на овој член, а со кои се располагало со имот предмет на денационализација или се искористил таков имот со кој се создале обврски за барателот се ништовни, само доколку поднесеното барање за денационализација до истекот на периодот од ставот 1 на овој член било прибележано во јавната книга за запишување на правата на недвижностите врз основа на акт на органот кој ја води постапката за денационализација.

Член 65

Правото на залог на недвижност што се враќа во сопственост според одредбите на овој закон престанува со правосилноста на решението за денационализација.

Заложниот доверител може да бара засновање на залог по сила на овој закон врз друга недвижност на заложниот должник, а ако должникот нема таква може спрема него да бара присилна наплата од друг негов имот.

Кога согласно со ставот 1 на овој член престанува правото на залог врз недвижност, на барање од лицето кому недвижноста му е вратена се запира постапката за засновање на заложно право врз недвижност, односно постапката за продажба на недвижност ставена под залог.

Ако заложниот доверител не може да го наплати побарувањето согласно со ставот 2 на овој член во тој случај правото на залог на недвижност не престанува и недвижноста не се враќа во сопственост.

Член 66

Правото на службеност, врз имот што се враќа во сопственост според одредбите на овој закон, освен стварните службености престанува со правосилноста на решението за денационализација.

Член 67

Основаноста на барањето за враќање на имотот, односно надомест на одземениот имот според одредбите на овој закон, ќе се цени без оглед на тоа дали до влегувањето во сила на овој закон веќе правосилно одлучил судот или друг државен орган по барање за враќање, односно надомест на одземениот имот, а барањето било правосилно одбиено.

Член 68

Прописите што се предвидени со овој закон, ќе се донесат најдоцна во рок од еден месец од влегувањето во сила на овој закон.

Член 69

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Закон за изменување и дополнување на Законот за денационализација (“Службен весник на Република Македонија“ број 72/10

Член 5

Одредбите од членовите 1 и 4 на овој закон не се применуваат по предметите по кои барател за денационализација се верски храмови, манастири и вакафи, како и по предметите по кои предмет за денационализација е земјоделско земјиште.

Член 6

Започнатите постапки за денационализација до денот на влегувањето во сила на овој закон за кои не се донесени првостепени решенија, ќе продолжат според одредбите на овој закон.

По предметите по кои постапува надлежната Второстепена комисија на Владата на Република Македонија или за кои се води управен спор се применуваат одредбите на Законот за денационализација („Службен весник на Република Македонија“ број 20/98, 31/2000, 42/2003, 44/2007, 14/2009 и 20/2009).

По предметите од ставот 2 на овој член кои ќе бидат вратени на повторно постапување пред органот за денационализација, се применуваат одредбите на овој закон.

Член 7

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.